

Kvalitetsudvikling

Dansk Tarmkræftscreenings Database (DTS) – Resumé af Årsrapport 2019

Tarmkræftscreeningsprogrammet detekterer to tredjedele af tarmkræfttilfældene i tidligt stadie. Blandt borgere, der får detekteret høj- eller mellemrisikoadenomer ved screeningen, er der dog fortsat alt for få, der får den anbefalede kontrolkoloskopi til rette tid.

Morten Rasmussen (formand), Berit Andersen, Niels de Haas, Lennart Friis-Hansen, Poul Hvass Hansen, Sanne Kjær-Frifeldt, Jette Lyngholm, Henrik Nørgaard, Ole Roikjær, Mikkel Sjöström, Mona Skarbye, Bo Søndergaard, Anne Zierau Kudsk Ragner, Vibeke Dahl Andersen og Sisse Helle Njor INTERESSEKONFLIKTER: ingen.

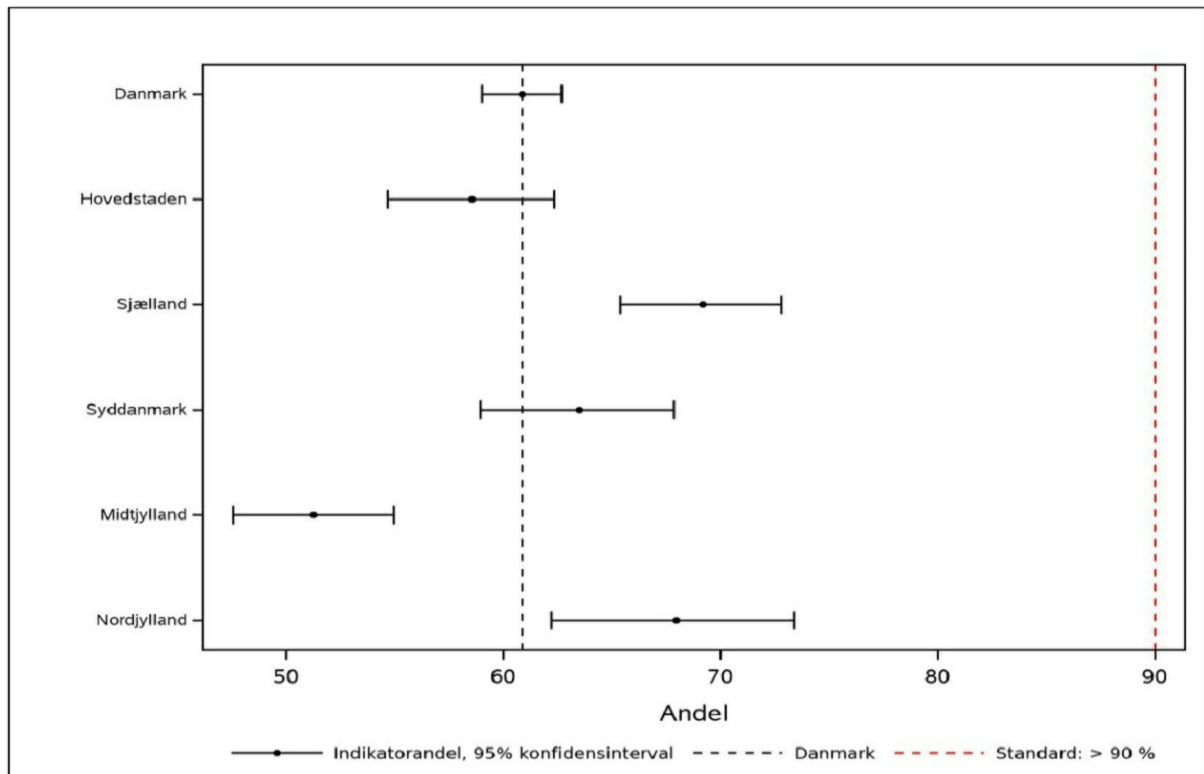
DTS har haft til formål at monitorere kvaliteten i den danske tarmkræftscreening siden tarmkræftscreeningens start i 2014. DTS omfatter alle borgere, der er inviteret til tarmkræftscreening, dvs. borgere bosiddende i Danmark i alderen mellem 50 år og 75 år fraset borgere, der bor på Færøerne og Grønland, hvor der ikke tilbydes tarmkræftscreening. Siden 2018 er alle borgere blevet tilbudt tarmkræftsscreening hvert andet år. DTS' årsrapport 2019 dækker alle, der har modtaget en invitation til tarmkræftscreeningen i 2019, samt opdaterede data for alle inviteret i 2018, hvor data tidligere var rapporteret mangelfuldt.

Deltagelsen har ligget stabilt på ca. 60% igennem de seneste tre år og er *ikke* faldet ved overgang fra prævalensrunden til incidensrunderne. Der gennemføres aktuelt flere projekter i regionerne, hvor målet er på sigt at øge deltagelsen. En publikation fra Sundhedsstyrelsen i 2020 viste, at den sociale ulighed i deltagelse er signifikant stigende blandt mænd. Styregruppen for DTS vil arbejde på at inddrage uddannelsesniveau i opgørelsen af deltagelsesprocenten for fremover at kunne følge udviklingen i den sociale ulighed.

Blandt borgere inviteret til tarmkræftscreening i 2018-2019 blev 47.522 undersøgt efter en positiv afføringsprøve, og 2.006 (4,2%) af disse borgere blev diagnosticeret med tarmkræft. Hos to tredjedele blev tarmkræften diagnosticeret i tidligt stadie (UICC-stadie 1 og -stadie 2), hvor behandling er mere skånsom, og chancen for helbredelse er betydelig bedre. Det forventes derfor, at indførelsen af tarmkræftscreening vil forbedre overlevelsen for personer, der får diagnosticeret tarmkræft ved tarmkræftscreening.

Adenomdetektionsraten har i incidensrunden ligget over den ønskelige standard på 50%. Der ses dog en del variation fra afdeling til afdeling, hvorfor det anbefales, at lokale afdelingsledelser sikrer, at de endoskopører, der udfører screeningskoloskopier, har den nødvendige kompetence til at udføre højkvalitetskoloskopi. Der anses også fortsat at være behov for, at der etableres kvalitetsmonitorering på endoskopørniveau nationalt. Det anbefales desuden, at der etableres en national koloskopiuddannelse for at sikre det nødvendige antal personer til at udføre højkvalitetskoloskopier, hvilket er nødvendigt for at opnå den fulde effekt af tarmkræftscreeningsprogrammet.

Årsrapporten viser en bemærkelsesværdig variation mellem afdelingerne i detektionsraten af sessile serrate læsioner. Det bør undersøges, om den meget varierende detektion af sessile serrate læsioner er betinget af forskelle i faktisk incidens, i diagnostiske kriterier på de enkelte patologiafdelinger, eller om variationen kan tilskrives varierende grad af detektion af denne type læsioner på de skoperende enheder.

Figur: Andel borgere med højrisikoadenom, der får kontrolkoloskopi 5-18 mdr. efter diagnose med højrisikoadenom (den lave andel i Region Midtjylland skal tilskrives deltagelse i EPOS-studiet)

Der er fortsat for få borgere med høj- eller mellemrisikoadenomer, der får den anbefalede kontrolkoloskopi efter henholdsvis et og tre år. Særligt den meget lave andel (42%), der får udført treårskontrolkoloskopi efter mellemrisikoadenomer, er utilfredsstillende og bekymrende. Styregruppen vil følge udviklingen tæt i de kommende årsrapporter m.h.p. konsekvenser af manglende rettidige kontroller iht. adenomkontrolprogrammet.

Årsrapporten og resuméet er udarbejdet af RKKP's Videncenter og formanden for Dansk Tarmscreeningsdatabase i samarbejde med styregruppen. Årsrapporten har været i review.

Hele rapporten kan læses på Sundhed.dk:

<https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/kvalitet/kliniske-kvalitetsdatabaser/screening/dansk-tarmkraeftscreeningsdatabase/>